

Beszámoló a IX. Küldöttértekezlet számára

a TUDOSZ 2006. októbere és 2008. decembere között végzett munkájáról

A TUDOSZ alapszabálya előírja, hogy az elnökség kötelessége ötévente legalább kétszer küldöttértekezletet összehívni, ezen belül ötévenként tisztújítást kell tartani. Az előző küldöttértekezletünket 2006 októberében tartottuk, jelen beszámoló az azóta eltelt időszak tevékenységét veszi sorba.

Éveken keresztül a küldöttértekezleteink időpontját a KT választáshoz igazítottuk, elősegítve a KT választáson a TUDOSZ jelöltek megválasztását. A közalkalmazotti tanácsok intézménye azóta sem szűnt meg, de jelentősége megváltozott, és megváltozott a hozzájuk való viszonyunk is. Megszűnt viszont az az összekapcsolás, ami a KT választásokon elért eredmény alapján határozta meg a szakszervezeti reprezentativitást. Büszkék lehetünk arra, hogy a kutatás területén a Tudományos és Innovációs Dolgozók Szakszervezete országosan reprezentatív, de elégedettek nem lehetünk. Igaz, hogy az elmúlt időszakban is két új munkahelyi alapszervezettel gyarapodtunk, de a taglétszámunk alig nőtt.

Új tagkártyát rendszeresítettünk, amely vásárlói kártyaként is használatos, de bizonyos, hogy az új belépőket nem a kártyának köszönhetjük. Az új alapszervezeteket, az új belépőket minden esetben azoknak az önzetlen kollegáknak köszönhetjük, akik nem félnek kiállni a kollegáik érdekeiért, akik elismerést és köztiszteletet érdemeltek ki munkahelyükön a kollegáik és a munkahelyük vezetői körében egyaránt.

Az elmúlt két évünket az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság tevékenysége kísérte végig. 2006. november 16-án alakult, és ez év novemberében kénytelenek voltunk a ismét felújítani tevékenységét. Tevékenységéről részletesebben az ÉRDEKEGYEZTETÉS fejezetben taglaljuk.

2008. júniusában ünnepeltük a TUDOSZ alakulásának 20. évfordulóját. Előzőleg természetesen üdvözlöttük a TDDSZ –t, hiszen majdnem egyidőben alakult a két szakszervezet, sajnáljuk, hogy ők ezt a gesztus elfelejtették megköszönni, és elfelejtették viszonzni. A két szervezet működését áttekintve megállapíthatjuk, hogy a TDDSZ-nek a szakszervezeti pluralitás létrejöttében múlhatatlan érdemei vannak, de úgy tűnik a szorgos, lankadatlan és következetes munkahelyi érdekvédelem, középszintű és országos érdekegyeztetésben való aktív részvétel az, ami életben tud tartani egy szakszervezetet.

I. ÉRDEKEGYEZTETÉS

1. Országos érdekegyeztetés

Az **Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT)** ötödik éve működik régi-új formájában. Három éve sikerült a kormány és a munkáltatók képviselőivel hároméves bérmegállapodást kötni a háromelemű országos minimálbérré, azaz az országos minimálbéren felül külön van szakmunkás, és külön diplomás minimálbér. Eddig a közalkalmazottaknál nem volt ennek jelentősége, mert a közalkalmazotti bértábla megfelelő elemei magasabb induló béreket tartalmaztak mint a vállalkozói szférában, de a jövő évben bizony még fontos lehet számunkra is a kialakított minimálbér. Igaz, hogy ezévben lejár a hároméves megállapodás, és a munkaadói szervezetek eddig is ódzkodtak a megállapodás megújításától, a pénzügyi válság pedig az egész újragondolását igényli.

Az OÉT-ben konföderációnkon, az ÉSZT-en keresztül képviseljük tagságunk érdekét. Továbbra is Kuti László -tavasz óta az ÉSZT elnökeként- látja el az ÉSZT képviselét a Tanács plenáris ülésein és az oldalegyeztetéseken. Az OÉT szakbizottságaiban TUDOSZ tagként Böhm Zsuzsa, Dancse Balázs, Müller Tamás, Révész Márta, Virág Ildikó képviseli az ÉSZT-et. Az Országos Területfejlesztési Tanácsban konföderációk fölkérése alapján továbbra is Kuti László az OÉT Munkavállalói Oldalának képviselője .

A közsféra érdekegyeztető fórumain, **Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács (OKÉT)**-ben és a **Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsa**-ban (KOMT) konföderációs képviselő van, ezért érdekeinket az ÉSZT képviseli, de az ÉSZT-en belüli megállapodás alapján a tárgyalóasztalnál a szövetségi helyen mindig az ül, aki az adott témában egyértelműen érdekelt. Így minden olyan kérdésnél, amely a kutatást illetve a kutatóintézeti munkavállalók érdekeit érinti, a TUDOSZ képviselője tárgyal az ÉSZT egyik képviselőjeként.

Bértárgyalások az öt éves ciklust áttekintve:

2002-ben a Medgyessy-kormány hivatalba lépésével megtörtént a bértábla 50 %-os emelése, mely a közalkalmazottak egy meghatározott csoportjának jelentős, 100 %-ot is elérő illetményemelést jelentett. Az inflációt figyelembe véve egy évtizedes vesszőfutás után jutottunk oda, hogy a közalkalmazott bérek (majd 2003-ban a kutatóintézeti bérek) reálértékben végre elérték rendszerváltáskori szintjüket, miközben a GDP reálértékben 45%-ot nöött.

Ezt azonban nem követte a következő években az elvárt táblaemelés – sem 2003-ban, sem 2004-ben –, amely az így helyreállított illetménytáblára ráakódva folyamatosan biztosított volna garanciát és valami harmonizációt a verseny- és közsféra munkavállalóinak jövedelme között. Évente keményen meg kellett harcolni az emelésekért. Alkalmanként a közsféra szakszervezeteivel összefogva még sztrájkbizottságot is létre kellett hoznunk, hogy kikényszerítsük a tárgyalásokat. Csak hosszas tárgyalások eredményeként tudtuk elérni, hogy a kutatóintézetekben és kutatóhelyeken dolgozó közalkalmazottak 2004 őszén visszamenőleges hatályú 3 %-os illetményemelést kapjanak.

2004-ben ugyancsak kemény, hosszú hetekig tartó tárgyalások eredményeként, a legutolsó pillanatban tudtuk elérni, hogy 2005-re megkapjuk az illetményemelés garanciáját, azaz a táblaemelést (január 1-el 8 %-ot, szeptember 1-el további 4 %-ot). Ennek jelentős része az előző évi táblaemelés nélküli béremelés kiigazítását jelentette.

2006. őszén megrekedtek a tárgyalások, a bértábla 2005. szeptemberében életbelépett bértáblával volt azonos. Az ősszel megkezdett bértárgyalásokon a kormány 2007-re vonatkozó keresetajánlata a szakszervezetek számításai szerint 10% körüli veszteséget okozott volna a közsféra munkavállalóinak. Ezért a közszolgálatban dolgozók szakszervezetei nevében a SZEF és az ÉSZT elnöke november elején levelet küldött a miniszterelnöknek és a parlamenti képviselőknek, melyben olyan jogilag és pénzügyileg garantált illetményemelés előterjesztését igényelték a kormánytól, amely lehetővé teszi, hogy 2007-ben a közszolgálat még megmaradt munkavállalói keresetcsökkenése se legyen nagyobb, mint általában a munkavállalóké.

A kormány a konvergencia-program fontosságára hivatkozva kérte a szakszervezetek megértését: „ha letérnénk a konvergencia-programban felvázolt pályáról, akkor az ország bizonyosan sokkal súlyosabb helyzetbe kerülne, és több év távlatában lényegesen nagyobb áldozatot kellene hozni - a munkavállalóknak is - az egyensúly megteremtése érdekében, mint most”. Emellett javasolta, hogy „a 2007-es nehéz év következményeinek kezelése, valamint egy esetlegesen súlyosabb helyzet elkerülése érdekében célszerű volna egy három évre vonatkozó megállapodásba foglalni a kormány és a szociális partnerek kölcsönös kötelezettségvállalásait.”

A javaslatban szerepelt egy bizonytalan ígéret arra, hogy a konvergencia-program teljesülése esetén nem zárják ki egy 2007. szeptemberi bérintézkedés eshetőségét sem.

Ez a válasz nem volt elfogadható a közszolgálati szakszervezetek számára, ezért november 16-án az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács Munkavállalói Oldalát alkotó négy szakszervezeti konföderáció, a közszférában a foglalkoztatási biztonság megőrzése, a jogállási törvényekben (Kjt., Kt., Hszt., Hjt.) garantált munkavállalói jogok, juttatások csorbitására irányuló szándékok megakadályozása, valamint a közszféra munkavállalói béreinek 2007-ben reálértéken történő megőrzése érdekében megalakította az egységes sztrájkbizottságot.

Az érintett szakszervezetek nagygyűlésen tiltakoztak a tervezett reálbércsökkentés ellen, és nyilatkozatot fogadtak el, melyben a következők szerepelnek:

„Elvárják a Magyar Köztársaság Kormányától, hogy folytasson tárgyalásokat a sztrájkbizottsággal a követelésekről. A munkabéke helyreállítása érdekében feltétlenül szükséges, hogy a 2007. évi költségvetési törvény elfogadásáig olyan érdemi változás történjen, ami elősegíti a közszférában dolgozók munkahelyének és bérük reálértékének megőrzését 2007-ben.”

A költségvetés módosítása nem következett be, ezért a sztrájkbizottság figyelmeztető sztrájk szervezésébe kezdett. A TUDOSZ Titkárok Tanácsa január 30-án a sztrájkban való részvétel mellett döntött arra az esetre, ha január 31-ig a Kormány nem teljesíti a közszféra követeléseit:

A közszolgálat egészére vonatkozó követeléseink:

1.Követeljük a jogállási törvények bérrendszereinek módosítását oly módon, hogy azok 2007. évre vonatkoztatva legalább 6 %-os keresetemelkedést eredményezzenek.

2.Követeljük a közszolgálati életpálya rendszerek fenntartását, a minőségi közszolgáltatások megőrzése érdekében a megalapozatlan és szakmailag indokolatlan létszámcsoökkentések leállítását.

3.Követeljük a jelenlegi közszolgálati juttatások, kedvezmények rendszerének és mértékének megőrzését.

A szakszervezetek két órás figyelmeztető sztrájkot hirdettek, amikor is ezt megelőző napon megszületett a **Megállapodás az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság és a Kormány között a keresetek 2007. évi növelését szolgáló központi intézkedésekről a közszférában.**

A Megállapodás előírta:

2007. július 1-től év végéig 8,3%-os illetménykiegészítésre kerül sor a 2007. évi 13. havi illetmény 50%-a terhére. A másik 50%-ot 2008.januárjában egy összegben kifizetik, illetőleg a 2007-ben kifizetett illetménykiegészítést 2008. első félévében ugyancsak visszapótolják központi költségvetési forrásból.

- A kifizetésekre a Kormány garanciát vállal, és a forrás biztosítása nem eredményezhet létszámleépítést.

- 2008-ban január 1-től újból 8,3%-os keresetkiegészítésre kerül sor december 31-ig, illetőleg 2007. augusztusában tárgyalások keretében meghatározzák a tárgyaló felek, hogy milyen mértékű táblaemelés kell ahhoz, hogy a közszférában a reálkeresetek 2008-ban nem csökkenhetnek. Erre azért csak 2007. augusztusban kerülhet sor, mert a 2008. évi inflációt akkor ismerhetjük meg.

- A 13. havi illetmény továbbra is megmarad, minden év decemberében fizetik ki a tárgyévre vonatkozóan.

Ennek a megállapodásnak az eredménye az, hogy miután az infláció a várakozásoknál magasabb, ez évben két alkalommal egyszeri bérjellegű kifizetésre került sor, először júliusban 15 e Ft. Majd decemberben 20 e Ft-ra.

2008-ban elkezdődnek a tárgyalások az illetménytáblák bértételeinek 2009. évi emeléséről, amely 2009 január 1-től kezdődően 4,0 %-nál kevesebb nem lehet. 2009-től, először 2009 decemberében újra decemberben fizetik az eddig a tárgyévét követő január 16-án fizetett 13. havi illetményt.

Most itt tartunk, amikor a tárgyalások közben jött a pénzügyi válság, és mindent újra kellett gondolni. A Kormány – felrúgva az általa is aláírt Megállapodást – bejelentette, hogy a közalkalmazotti bérek befagyasztását és a 13. havi illetmény kifizetésének megszüntetését javasolja. A szakszervezetek pedig, hogy tárgyalásokra kényszerítsék a Kormányt, kénytelenek voltak felújítani az eddig szünetelő Közszolgálati Sztrájkbizottság tevékenységét. Miután a tárgyalások nem vezettek eredményre, a Sztrájkbizottság január 12-re általános közszolgálati sztrájkot hirdetett.

A tárgyalások eközben is folytatódtak, amelyek végülis december 19-én részeredményre vezettek. Kivonat az aláírt összegzésből:

A költségvetési szerveknél dolgozók 2009. január 1-től (első ízben febr. eleji kifizetéssel) a 13. havi illetmény 2009. évi felfüggesztése miatti keresetcsökkenés ellentételezésére 180 e Ft-os illetményig a havi illetményük 8.33%-ának megfelelő összeget, az afölötti illetményük havi 15 e Ft-ot kapnak, amelynek teljes fedezetét a központi költségvetés biztosítja.

A kormányzati tárgyalók a Kormány illetékességi területén, a központi költségvetési szervek körében vállalják, hogy felhívják a fenntartókat és a munkáltatókat arra, hogy 2009-ben ne csökkentsék a közszolgálati alkalmazottak létszámát (leszámítva az alkalmatlanság vagy más hasonló egyedi ok miatti intézkedéseket). A kormányzati tárgyalók egyetértenek azzal a kezdeményezéssel, hogy a különböző jogállási törvényekből (Kjt., Ktv., Hszt., Hjt.) a törvényes felmentési (elbocsátási) jogcímek közül 2009-ben – a 13. havi illetmény felfüggesztésének időtartamára – kerüljön ki a létszámcsökkentési indok.

A teljes szöveget mellékeljük.

Közalkalmazotti utazási kedvezmény

Önkritikusan meg kell állapítanunk, hogy a közalkalmazottaknak, szinte a közalkalmazott munkakör óta létező utazási kedvezményét nem sikerült megóvnunk. A „féláru” utazási kedvezmény a múlt század elejétől kezdve megillette az állami alkalmazottakat, ezt szüntette meg egy kormányrendelet, amely évi 12 alkalomra szűkítette a kedvezményt. Igaz, hogy a felmérések tanúsága szerint a közalkalmazottak töredéke utazik ennél többször évente, de ők, akik rendszeresen utaznak vidéken élő családjukhoz, vagy munkahelyükre, plusz kiadásra kényszerülnek. (Megj.: Természetesen a munkáltató kötelessége a munkabajárás költségét biztosítani, de ez is egy olyan kötelező juttatás, amiről néhány intézetben – a jogszabályt figyelmen kívül hagyva- azt mondják, hogy nincsen rá pénz.)

Csupán emlékeztetőként ismételjük, hogy 2004. augusztus 24-én az EU15-ök országainak mintájára nálunk is megalakult a konzultatív fórumként a **Gazdasági és Szociális Tanács**, melyben a munkavállalókat általában a konföderációk elnökei képviselik.

Ugyancsak az elmúlt öt évben visszaállt a befizetők, vagyis a munkavállalók és munkáltatók felügyelete a **társadalombiztosítási alapok**nál, az Érdekegyeztető Tanács megállapodása szerint létrehoztuk a **felügyelőbizottság**okat. A létrehozott felügyelő bizottságokban (egészségbiztosítás és nyugdíjbiztosítás) a szakszervezeti szövetségek 3-3 helyet kaptak, a nyugdíjbiztosítási ágazatban Vigh László, az ÉSZT tiszteletbeli elnöke látja el a képviselőket.

2. Középszintű érdekegyeztetés

Két évvel ezelőtt úgy láttuk, hogy a **Felsőoktatási Érdekegyeztető Tanács** (FÉT) tagjaként megoldódnak középszintű érdekegyeztetési problémáink. Gördülékenyen működött ez a fórum, mivel a tudomány kormányzati felelőse a mindenkor oktatási miniszter volt. A tudományért felelős tárcanélküli miniszteri poszt létrehozásával a költségvetési kutatóintézetek átkerültek az OKM-től Molnár Károly miniszter úrhoz, a tárgyalások, egyeztetések még folynak az önálló kutatási érdekegyeztető fórum létrehozásáról.

Az elmúlt időszakban az OKM-mel kellett tárgyalásokat folytatnunk a kutatói besorolások módosítása miatt. Erről a folyamatról részletes tájékoztatást olvashattak a SZÓSZÓLÓban, és a HIRLEVEL-ekben. Már többször azt véltük, hogy mindenkinek megfelelő módon lezárul az MTA munkajogi szakértője és a TUDOSZ közötti vita, de a Kormányrendelet megnyugtató rendezése előtt került kinevezésre az új miniszter, inentől kezdve az OKM nem volt jogosult ezzel foglalkozni. Szeretnénk végre megnyugtató módon lezárni a vitát, egyértelművé tenni, hogy a besorolási feltételeket nem lehet visszamenőlegesen alkalmazni. Miniszter úrral, illetve a Miniszterelnöki Hivatal és a Szociális és Munkaügyi Minisztérium munkatársaival erről is folynak a tárgyalások.

Továbbra is teljes jogú tagjai vagyunk a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) középszintű érdekegyeztető tanácsának, a **Földművelési és Vidékfejlesztési Érdekegyeztető Tanács**ának (FÖVÉT), ahol az FVM felügyelete alá tartozó intézmények érdekében tudunk föllépni. A 2006-os választás óta a kutatóintézetek átszervezése mintha nyugvópontra jutott volna, bízunk abban, hogy a megmaradt intézetek végre nyugodt körülmények között tudnak dolgozni. A többször és rendszeresen átnevezett, jelenleg **Közlekedési- és Hírközlési Minisztériummal** akadoznak a tárgyalások, miután a folyamatos átszervezések nehezítik a tárgyalópartner fellelését, és sajnos az új minisztériumi vezetés híján van a munkaügyi kapcsolatok elemi ismereteinek.

3. Az Akadémiai Érdekegyeztető Tanács

Az Akadémiai Érdekegyeztető Tanács (AÉT), mely kezdeményezésünkre jött létre, megalakulása óta többé-kevésbé rendszeresen működik. E fórumon van lehetőség az akadémiai intézetek, és munkavállalóik nagyon sok problémáját megtárgyalni. Mindazokat melyek közösek, de legalább is hasonlóan érintik az intézetek teljes körét. E tanácsban az akadémia vezetésén és a szakszervezeteken túl az igazgatók képviselői vannak jelen. 2008. tavaszán újjászerveződött az AÉT, először fordult elő, hogy mind a három tudományterületet képviselő igazgató részt vett a megbeszélésen.

Akadémiai reform

Az Akadémia 2006. évi 175. közgyűlése (május 8-9) állást foglalt az MTA megkezdett reformjának folytatása mellett.

Június 26-án megalakult az MTA Reformbizottsága.

Szept. 28-án a Reformbizottság elfogadta az MTA elnöke által javasolt konkrét menetrendet (a tervezetet október 17-én véglegesíti az elnökség, október 30-i közgyűlés elé terjesztik.)

Elkerülendő, hogy e reformfolyamat munkavállalói érdekegyeztetés mellőzésével, vagyis az érintettek - kutatóintézeti dolgozók - véleményének meghallgatása nélkül történjék, hivatalosan kezdeményeztük az Akadémiai Érdekegyeztető Tanács sürgősséggel történő összehívását.

A munkavállalói oldalegyeztetésen a szakszervezetek Tóth Attila ügyvivő javaslatára közös álláspontnak fogadták el a TUDOSZ Küldöttgyűlés 2006 okt. 6-i alapelveit arról, hogy milyen reformot tartanak támogathatónak, és megegyeztek abban, hogy a gyakran változó konkrét intézkedések bírálata helyett arra törekednek, hogy ezekben az alapelvekben jusson az AÉT három oldala megállapodásra.

Ezek a következők:

Olyan akadémiai reformot támogatunk, amelyik elősegíti az ország beilleszkedését az Európai Kutatási térségbe, és az ország gazdaságának felzárkózását. Ennek érdekében szükségesnek tartjuk

*** olyan pályázati és támogatási rendszerek kialakítását, amelyek lehetővé teszik az akadémiai kutatóintézetek számára a Kutatók Európai Chartájához való csatlakozást, ezzel biztosítva a hazai kutatóintézetek versenyképességét Európában,**

*** a költségvetési kutatóintézetek és a felsőoktatás intézmények közötti együttműködés további javítását, a két terület összhangjának biztosítását,**

**** a közalkalmazottkénti foglalkoztatás fenntartását,**

**** az oktatói-kutatói bérekvivalencia fenntartását,**

**** a kutatóintézetekre vonatkozó jogszabályoknak a felsőoktatási törvénnyel való összhangját.**

Teljesítményértékelés

Kormányhatározat született arról, hogy a kutatás-fejlesztés-innováció elősegítésére milyen konkrét intézkedések szükségesek. Ebben többek között szerepel a kutatók teljesítményértékelési rendszerének, és teljesítménnyel arányos bérezésének kidolgozása, az MTA közreműködésével. Az elkészítés határideje több hónapja lejárt. A tárcanélküli miniszter most készíti elő az említett kormányrendelet módosítását.

Szociális és jóléti feladatok az akadémiai érdekegyeztetésben

Továbbra is szükségesnek tartjuk az MTA üdülőinek működtetését. Évek óta szorgalmazzuk, hogy tekintsük át, miként lehetne az üdülők kihasználtságát fokozni. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy az MTA-nál még mindig csak olyan szociális bizottság működik, mely az akadémikusok szociális helyzetével van hivatva foglalkozni. Meg kell állapítanunk azt is, hogy az akadémia és az intézetek közalkalmazottainak szükségük lenne olcsó pihenési lehető-

ségre. Bérük lényegesen elmarad a vállalkozói szféra hasonló munkakörben foglalkoztatottak bérértől, az MTA üdülőinek térítési díjai azonban az egyéb panziók díjaihoz hasonlóak.

A TUDOSZ képviselője, Szénássy Éva továbbra is rendszeresen részt vesz az akadémiai lakáskölcsönt odaítélő bizottság munkájában, ahol helyzetét a bizottság többi tagjához hasonlóan nehezíti, hogy időközben megszűnt a lakáslap képzése, ezért csak a régi kölcsönök visszafizetéséből bejövő összegek oszthatók újra. A tavaly elfogadott új lakáskölcsönökre vonatkozó szabályzat megalkotásában a TUDOSZ módosító javaslatát beépítették.

Az Akadémiai Érdekegyeztető Tanács működése nem tekinthető zökkenőmentesnek, az elmúlt időszakban nem volt olyan ülés, amelynek összehívását az MTA kezdeményezte. Az MTA vezetésével viszont rendszeres kapcsolatban voltunk, megbeszélőnivalóinkra hajlandóak voltak rendszeresen időt biztosítani. Csupán az AÉT összehívása okozott rendszerint nehézséget, kénytelenek vagyunk úgy vélni, hogy szervezési, avagy szervezői gondok miatt.

Többszöri megbeszélést folytattunk az MTA törvény tervezett módosításáról, és a kutatói besorolásokat módosító kormányrendeletéről.

Szomorú kötelességünk megemlékezni Meskó Attila főtáncár úrról, aki két cikluson keresztül főtáncárhelyettesként, majd főtáncárként nagy empátiával, és segítőkészséggel működött együtt a TUDOSZ-szal.

4. Munkahelyi érdekvédelem

A kutatóintézetekben az intézet vezetés és a szakszervezeti vezetők közötti kapcsolat korrekt. Ott, ahol az intézet vezetője demokratikus elvek alapján irányítja intézményét, a döntések előkészítésébe, a döntések meghozatalában bevonják a helyi szakszervezet képviselőjét. A tapasztalatok azt mutatják, hogy azokban az intézetekben, ahol a gazdasági vezetés partnernek tekinti a szakszervezetet, egymást kölcsönösen segítve barátságosabb légkörben születnek meg a dolgozókat érintő döntések, könnyebb azok megvalósítása, kellemesebb a munkahelyi légkör. Általában az intézetigazgatók és a szakszervezeti vezetők között kollegiális a kapcsolat, problémák ott szoktak adódni, ahol a gazdasági vezetés nem tekinti partnernek a szakszervezeti vezetőt. Ezekre az intézetekre jellemző, hogy a közalkalmazottak törvényben rögzített juttatásai csorbulnak, a munkaszerződések, időnként a bérbesorolások tévesek, természetesen a közalkalmazott kárára. Az a szomorú tapasztalat, hogy a kollegák csak akkor fordulnak munkaügyi bírósághoz, ha felmondásról van szó, a legnyilvánvalóbb jogtalanságot is évekig tűrik, mert féltik a munkahelyüket.

A Közalkalmazotti Tanácsokkal (KT) a szakszervezeti vezetők kapcsolata jó, a legtöbb helyen teljes, vagy részleges személyi átfedés van az intézeti szakszervezeti vezető testület és a KT között. (Funkciójuk a KSZ-ben meghatározott szociális keret felhasználása, az intézeti üdülőknél a támogatások felhasználása.) Bár a TUDOSZ folyamatosan azon az állásponton van, hogy a Közalkalmazotti Tanácsok főlegesen intézmények, melyet a rendszerváltozás utáni első kormány talált ki a szakszervezetek gyengítésére, a KT-kre vonatkozó törvénymódosítást betartva a szakszervezeti reprezentáció új módon történő megállapítása után azt tanácsoltuk alapszervezeteinknek, hogy válasszanak új Közalkalmazotti tanácsot. Egy felmérést végeztünk a szakszervezeti titkárok és KT elnökök bevonásával. Ez alátámasztotta, hogy a KT-k és a szakszervezetek közötti kapcsolat együttműködő, két olyan választ kaptunk, ahol egymást elviselőként jellemezték a kapcsolatot.

A szakszervezeti titkárok úgy vélték, hogy az igazgatók szívesebben tárgyalnak a KT-vel, „legitimebbnek” tartják, mert a választást törvény írja elő, és a KT valamennyi közalkalmazott képviselőjét látja el.

Ezekből a válaszokból az vált világossá, hogy az intézetvezetők munkaügyi ismeretei hiányosak, bár önkritikusan meg kell állapítanunk, hogy a szakszervezeti titkárok ismereteivel se lehetünk elégedettek. A közalkalmazotti tanácsok a közalkalmazottak közösségének érdekeit **képviselhetik**, míg a szakszervezet munkavállalói **érdekvédelmi** feladatot lát el.

Többen úgy vélekedtek, hogy a szakszervezeti titkár csupán a saját tagjainak érdekvédelmével foglalkozhat.

A **kollektív szerződések** számát, és a „lefedettséget” tekintve a kutatóintézetek jó helyet foglalnak el. A kollektív szerződések az idők folyamán sokat veszítettek jelentőségükből, egyre csökken azoknak a kérdéseknek a száma, amelyek KSZ-ben való rögzítése a munkaadónak és a munkavállalóknak egyaránt érdeke. A KSZ-ek a munkaszervezési kérdéseken túl szociális juttatásokat tartalmaznak, de jellemző módon ezek ott szerepelnek, ahol az intézet vezetése viszonylag folyamatosan tud, és akar erre keretet biztosítani.

Sajnálatos, (vagy felháborító?) hogy több intézetben még az étkezési hozzájárulást sem kapják az ott dolgozók, vagy ha igen, karácsony előtt egyben valamekkora keretet.

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium át kíván állni a KSZ-ek elektronikus úton történő regisztrálására. Ehhez minden intézet vezetését és szakszervezeti titkárát megkeresték, de azokat, akik az intézeti KSZ-t aláírták. A lista pontosítása, és a rendszer működővé tétele a következő hónapok feladata.

A **Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)**-on sikeres pályázatot nyújtottunk be, a pályázati összeget többek között arra kívánjuk felhasználni, hogy az intézeti KSZ-ek tartalmát kutatók bevonásával feldolgozzuk, és előkészítsük egy olyan kollektív szerződés megkötését, ami egységes juttatásokat biztosítana a kutatóintézeti dolgozók számára.

A munkahelyi szakszervezetek, a Kollektív Szerződések léte a rendezett munkaügyi kapcsolatok bizonyítéka. Fontosságát a 2006. januárjában kiadott Kormányrendelet erősíti, mely szerint költségvetési pályázati támogatás elnyeréséhez a munkaadónak a rendezett munkaügyi kapcsolatok létét bizonyítania kell.

II. A SZAKSZERVEZETI ÉLET

1. Szövetségi kapcsolatunk. Az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT)

Továbbra is meghatározó tagként veszünk részt konföderációnk, az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT) munkájában, 2008. tavasza óta **Kuti László** a szövetség elnöke. Az ÉSZT alapszabálya szerint minden tagszervezet két-két képviselőt küldhet az ÉSZT elnökségébe, szakszervezetünket **Madarasi András** képviseli. Az ÉSZT elnökségi ülései állandó meghívottja **Révész Márta** a TUDOSZ titkára is. Az elnökségi üléseken való rendszeres részvétel mellett, ahol elsődlegesen a TUDOSZ érdekeit képviseljük, kivesszük részünket a szövetség munkájából is. Az országos érdekegyeztetésben való részvétel mellett, a szakszervezeti oktatás, a nemzetközi élet, az informatika területén is dolgozunk. **Tóth Attila** az ÉSZT állandó ILO képviselője. Továbbra is a mi irányításunkkal működik a szakszervezeti konföderációk közös honlapja a www.konfederaciok.hu és a mindenki számára elérhető konföderációs adatbázis is.

Az elmúlt időszakban több alkalommal szükséges volt a SZEF-ÉSzt Unió, (SZEF: Szakszervezetek Együttműködési Fóruma) együttes, összehangolt fellépése, a bértárgyalások, és a már említett sztrájkbizottsági tárgyalások során.

2. Kapcsolatunk a Parlamenttel és a pártokkal

2008. tavaszán saját sikerünként is üdvözlöttük a kutatásért felelős tárcanélküli miniszteri poszt létrehozását. Minden kormányalakítás előtt a TUDOSZ megfogalmazza elvárásait a megalakuló kormánnyal szemben, és pontjainkat elküldjük a miniszterelnöknek. Ezen kívánások legfontosabbja sok éve a tudomány kormány szintű képviselője, ez a kívánásunk végre megvalósult.

A titkárok őszi képzésére rendszeresen meghívjuk a Parlament Oktatási bizottságának elnökét, valamint az MTA főtitkárhelyettesét, ez évben **Molnár Károly** miniszter úr volt a vendégünk.

Az Országgyűlés két bizottságával, az, **Oktatási és Tudományos bizottsággal**, valamint a **Munkaügyi bizottsággal** van rendszeres kapcsolatunk. 2007-ben létrejött a Tudományos és Innovációs eseti bizottság, amelynek ülésein ugyancsak részt veszünk.

2006-ban az Akadémia főtitkárhelyettesével és az OTKA elnökével közösen tájékoztatót tartottunk a legnagyobb parlamenti frakció érdeklődő tagjainak az állami tudományos kutatóintézetekről, az OTKA és az MTA kutatóintézetekkel kapcsolatos tevékenységéről, problémáiról. Ezt a tájékoztató beszélgetést felajánlottuk valamennyi parlamenti frakciónak, de csak az SZDSZ élt vele, az MDF nem reagált megkeresésünkre. A FIDESZ-frakciónak nem sikerült megfelelő időpontot találni. Pálincás József (akadémiai elnökké választása előtt) azonban eleget tett meghívásunknak a titkárok tanácsára. Azt gondoljuk, hogy sikeres volt az a kezdeményezésünk, a tudományos eseti bizottság ülésén többször hivatkoztak a TUDOSZ által szervezett tájékoztató hallottakra.

Két évvel ezelőtt a költségvetési vita során el tudtuk érni, hogy képviselői egyéni módosító indítvány eredményeként a költségvetési kutatóintézeteknek nem kell saját keretből külön keretet kigazdálkodniuk, „minőségi bér” biztosítására. Ez ugyanis az összes bértömeg 2%-kát jelentette volna, és az MTA-tól kapott információink szerint az intézetek ezt csak létszámcsökkenéssel tudták volna megoldani. Mi a munkahelyek biztonságát tartottuk fontosabbnak.

A TUDOSZ munkavállalói érdekvédelmi tevékenységét a pártoktól és a pártpolitikától függetlenül végzi, de tagsága érdekeinek védelmében kapcsolatot tart fenn a pártokkal illetve a pártok képviselőivel, szakembereivel. Ennek a kapcsolattartásnak, a folyamatos lobbitevékenységnek köszönhetően tudtunk komoly eredményeket elérni munkahelyeink biztonsága, a kutatóintézeti munkavállalók bérének és munkafeltételeinek javítása terén.

4. Nemzetközi tevékenység

Nemzetközi kapcsolatainkat elsődlegesen az ÉSZT-en keresztül tartjuk fenn. Az ÉSZT teljes jogú tagja az Európai Szakszervezeti Szövetségnek, az ETUC-nak, és a szellemi tevékenységet végző munkavállalók európai szövetségének, az EUROCADRES-nek is. Ez utóbbi szövetségben a kutatóintézetek, a kutatóintézeti munkavállalók nemzetközi érdekképviseletét közvetlenül meg tudjuk oldani.

Sajnos a visegrádi országok tudományos szakszervezeteinek kezdeményezésünkre létrejött és rendszeresre tervezett találkozóit az alakuló üléstől eltekintve elmaradtak. A lengyel és a cseh partnerek nem ismerték föl szakszervezeteink rendszeres találkozásában és tapasztalat-

cseréjében lévő lehetőségeket, és két éve a már rendszeresnek tekintett szlovák találkozók is megszakadtak, meghívásunk ellenére..

Nemzetközi tevékenységünk része, hogy **Tóth Attila** az ÉSZT delegáltja a Nemzeti ILO Tanácsban, és ugyancsak ő képviseli az ÉSZT-et Genfben az ILO éves közgyűlésein.

Nemzetközi és szakmai tevékenységünk elismerése, hogy az OÉT Munkavállalói oldalát alkotó konföderációk **Virág Ildikót** kérték fel, hogy képviselje a magyar szakszervezeteket az ETUC társadalombiztosítási ügyekkel foglalkozó bizottságában.

5. Az Elnökség és a Titkárok Tanácsa tevékenysége

Az Elnökség havonta, másfél havonta ülésezik. Miután minden elnökségi taggal e-mail révén napi kapcsolatban van az iroda, ritkábbakká váltak az elnökségi ülések. A vélemények egyeztetése viszont tökéletesebbé vált, hiszen rendszerint a külföldön lévő elnökségi tag is elérhetővé vált.

Ugyan ez vonatkozik a Titkárok Tanácsára is. Tapasztaljuk, hogy a kollegák elfoglaltsága nőtt, munkaidejük egyre nagyobb hányadát tölti ki a pályázat írása, pályázati beszámoló készítés, stb. Emiatt csak akkor hívjuk össze őket, ha döntésre van szükség, különben elektronikus úton tájékoztatjuk őket. Gondot jelent viszont az, hogy ennek ellenére a titkárok egy része egyre kevésbé tartja fontosnak a részvételt a tanács munkájában.

Az iroda továbbra is két fővel működik. Az e-mail kapcsolat lehetővé teszi azt is, hogy a kollegák problémáikkal közvetlenül keressék meg a TUDOSZ irodát.

6. Alapszervezetek

Örömmel jelenthetjük, hogy alapszervezeteink száma a beszámolási időszakban kettővel nőtt, jelenleg 29 munkahelyen vagyunk jelen (a kutatóközpontokat nem bontottuk fel). A társadalomtudományi területen vagyunk kevésbé jelen, de ezekben az intézetekben dolgozók is elvárják az információt, az érdekvédelmet.

Taglétszámunk csekély mértékben, de nőtt. Továbbra is gondot jelent, hogy az intézetekbe belépő fiatalok, gyakornokok nem lépnek be a szakszervezetbe. Ez nem csak nálunk tapasztalható jelenség, a fiatalok megnyerése különösen nehéz. Tapasztalat, hogy ott alakul szakszervezet, ahol veszélyhelyzet alakul ki, a munkaadót tárgyalásra kell készíteni, kényszeríteni, a közalkalmazottnak jogi támogatásra van szükségük.

Ennek e jelenségnek a legszebb példája az egyik vidéki intézet, ahol új igazgatót kaptak, aki új munkaszervezési elképzelésekkel, új munkarend bevezetésével kívánta munkáját megkezdeni. A dolgozók 75%-a megalakította az alapszervezetet, a szakszervezeti titkár folyamatosan tárgyalt, és képviselte az ott dolgozók érdekeit. Három év múlva a szakszervezeti titkár egy külföldi ösztöndíjat kapott, az intézet igazgató pedig másik intézetbe ment, a szakszervezet pedig megszűnt.

Meggyőződésünk, hogy a SZÓSZÓLÓban is ismertetett MTA elnöki elképzelések, a bankok miatti krízishelyzet nehezíteni fogja a kutatóintézetekben dolgozók munkalehetőségeit is. Megnö az érdekvédelem, a szolidaritás fontossága, sokkal több tárgyalásra, munkaügyi jogvédelemre lesz szükség, de lehetséges, hogy intézetek átszervezése is napirendre fog kerülni. Ezekben a tárgyalásokon csak olyan érdekeket tudunk védeni, amelyek tudomásunkra jutnak.

Ilyenkor fontos, hogy a szakszervezeti titkár tudjon a tervekről, ismerje intézete helyzetét, és ha szükségét látja, tájékoztassa a TUDOSZ elnökét, elnökségét.

A tagszervezés terén az alapszervezeteknek, az alapszervezeti tisztségviselőknek és minden egyes szakszervezeti tagnak különösen fontos feladata van, hiszen ők vannak ott a munkahelyeken, csak ők tudják meggyőzni munkatársaikat a szakszervezethez tartozás fontosságáról. Sajnos a szakszervezeti tagság ma továbbra sem divat, sőt... Ezen próbálunk segíteni szolgáltatásainkkal, és azzal, hogy a Titkárok Tanácsa döntése alapján bevezettük az új tagsági kártyát, amely komoly vásárlási kedvezményt jelent több helyen a TUDOSZ tagjainak.

III. SZOLGÁLTATÁSAINK

1. Oktatás, képzés

Minden évben rendszeresen megtartottuk és megtartjuk a szakszervezeti tisztségviselők, titkárok őszi 2 és fél napos képzését. A megszervezéshez segítséget jelent, hogy az Országos Foglalkoztatási Közhasznú Alapítvány zárt pályázatán vehetünk részt, ennek következtében csak a kiadások egy része terheli a TUDOSZ költségvetését. Az előadók sorában hagyományosan megjelennek az MTA vezetői, politikusok és legutóbb az új miniszterünk is,- lehetőséget teremtve ezáltal az eszmecserére.

A TUDOSZ tagjainak lehetősége van részt venni konferenciáink, az ÉSZT különféle konferenciáin, oktatási, képzési rendezvényein, de nem szoktak tömegesen élni vele.

Ugyancsak lehetősége van tagjainknak a nemzetközi szakszervezeti szövetség nyelvtanfolyamain való részvételre is.

2. Szószóló

Újságunk, a Szószóló új formában, átlagosan kéthavi rendszerességgel jelenik meg, 4000 példányban. Annak ellenére, hogy az információcsere és információáramoltatás egyre inkább az elektronikus lehetőségek irányába terelődik fenntartjuk, mert egyidős a TUDOSZ-szal, és véleményünk szerint fontos tájékoztató forrás.

Az újságunkat postán juttattuk el az alapszervezeteinkhez és az intézetekhez.

3. Elektronikus „HIRLEVEL”

Folyamatosan üzemeltetjük az 1999. januárjában útjára indított a TUDOSZ HIRLEVEL-et. Több mint négyszáz előfizetőnk van, elsősorban kutatóintézeti kollegák. Több intézetben a belső elektronikus postán tovább terjesztik. A tudományt, és munkavállalókat érintő információkkal igyekszünk ellátni a kollegáinkat.

4. Honlap

A TUDOSZ honlapja az egyik legelső volt a szakszervezeti honlapok között.. Célunk az információk tárolása, és olyan linkgyűjtemény, ami segíti kollegáinkat a törvények, munkügyi jogszabályok, ösztöndíjak és pályázatok hozzáféréseben. Ezen túl hozzáférhető egy cikkgyűjtemény, amely kollegáink érdeklődésére számító cikkeket tartalmaz. Pályázati forrásból a következő évben a honlap megújul.

5. Adó- és jogsegélyszolgálat

A szakszervezeti irodában továbbra is minden szerdán 4-6 között működik a jogsegélyszolgálat. Komjáthy Miklós az egyéni munkavállalók, és a szakszervezeti tisztségviselőknek egyaránt széleskörű tanácsadást nyújt, és szükség esetén a jogképviselést is ellátja. Minden évben van néhány munkaügyi per, amit sikeresen megnyernek tagjaink.

6. Pro Vita Alapítvány

A Pro Vita alapítvány legjelentősebb bevételi forrása a közhasznú alapítványok számára felajánlható SZJA 1 %. Emellett természetesen a TUDOSZ az alapítványt évi 100 000 Ft-tal támogatja.

2004-ben 415 080 Ft felajánlás érkezett, ebből 9+8 gyermeknek 180 e Ft + 240 e Ft- ot ,
2005-ben 367 554 Ft felajánlás érkezett, ebből 8+8 gyermeknek 240 e Ft + 240 e Ft- ot,
2006-ban 357 102 Ft felajánlás érkezett, ebből 7+7 gyermeknek 210 e Ft.+ 210 e Ft- ot,
2007-ben 253 389 Ft felajánlás érkezett, ebből 6+6 gyermeknek 180 e Ft + 180 e Ft-ot ,
2008-ban 353 207 Ft felajánlás érkezett, ebből 3+3 gyermeknek 120 e Ft + 120 e Ft-ot utaltunk. A gyerekek 18. életévük betöltéséig, vagy az érettségi megszerzéséig kapnak támogatást.

7. Biztosítás

A Generali biztosítóval kötött megállapodás alapján minden TUDOSZ tag nevére csoportos baleset- és életbiztosítást kötünk, ez a biztosítási forma a szakszervezeti tagsággal együtt jár. A nyilvántartás a titkárok folyamatos együttműködését igényli, nekik kell jelezni a változásokat.

Budapest, 2008. december

a TUDOSZ elnöksége,
elfogadta a Titkárok Tanácsa